

akarja, végül pedig a fegyverekkel és gyanusításokkal való harcolt mindörökké perhorezzádni fogja.

Arabok ölték meg dr. Arlosoroffot!

Jaffa. Az Arlosoroff ellen elkövetett merénylet ügyében már több mint hat hónapja folyik a vizsgálat, amely semmi pozitív eredményt nem tudott mindaddig produkálni, sőt még inkább homályossá tette a bűnügyet. A napokban azonban a védelem, amelyet Horace Sámuel londoni ügyvéd, Herbert Sámuel Palesztina volt fő kormányzójának fia, vezet olyan eredményt produkált, amely izgalomba hozta az egész zsidó világot. — A jeruzsálemi rendőrség ugyanis az Arlosoroff elleni merénylet kapcsán két arabot tartóztatott le, névszerint Abdul Majis Dalhendy Bugharit és Issa Darwisch Al Kurdit, akik bevallották, hogy ők gyilkolták meg Arlosoroffot. Az első bevallotta, hogy ő volt az, aki lámpájával rávilágított Arlosoroff arcára, míg a másik merénylő lelőtte őt. Az arabok a vallomásukat kétszer is aláírták.

A jeruzsálemi rendőrség nyomozásának eredményét első ízben Horace Sámuel védő hozta nyilvánosságra, amely az egész országban nagy felháborítást keltett. A védő követelte, hogy a rendőrség bocsássa rendelkezésére az aktákat és már a legközelebbi tárgyalásra állítsák a Jaffai bíróság elé az arab merénylőket. Rice kapitány, a palesztinai rendőrség bünyői osztályának vezetője azonban kijelentette, hogy nem áll módjában a védő kérését teljesíteni, mert a két arab elleni vizsgálatot még tilokban kell tartaniuk. Bodilly bíró is kijelentette, hogy nem kényszerítheti a rendőrséget a védelem kérésének teljesítésére. Legtöbbbet, amit meglehet annyit, hogy kötelezővé tetheti azon rendőrségi tisztviselők bírói kihallgatását, akik a nyomozást vezetik.

Másnap valóban megjelent a bíróság előtt Rice kapitány, aki tanuvalóságában megerősítette, hogy Abdul Majis bevallotta, hogy ő ölte meg Arlosoroffot. Elmondta, hogy Issa Darwisch még a múlt év júliusában tartóztatott le egy arab ellen elkövetett vérbosszú kapcsán, de már akkor is kombinációba hozták az Arlosoroff ellen elkövetett merénylettel. Abdul Majis beismerő vallomást tett ugyan, de a vallomása egyelőre még tele van ellentmondásokkal, amelynek nem lehet hitelt adni. Az első beismerő vallomás után ugyanis most azt mondja, hogy egy zsidó leányt akartak megüldöztetni a telaviv-i strandon, de közbejött egy zsidó, aki ezért lelőttek.

Sámuel védőügyvéd ekkor újra szencácios kijelentéssel lépett elő. Elárkeltette Rice kapitányt arra, amit személyesen mondott számára, nevezetesen, hogy Abdul Majis revolverének golyója ugyanolyan kaliberű, mint amellyel Arlosoroffot megölték. Rice kapitány ennek dacára ama véleményének adott kifejezést, hogy az hiszi, hogy Majis vallomása teljesen hamis és ez egész csak kifalált mesc.

A védelem kérte Stovskit, Rosenblat, Achi Meir revisionista vádlottak azonnali szabadlábra helyezését Abdul Majis vallomása alapján. Bodilly bíró azonban ezt a kérést elutasította és csak arra vont hajlandó, hogy a merénylő arabot, mint tanút idézze be a tárgyalásra, ezt is azonban a védelem által benyújtott tanúk sorrendjében.

A rendőrség egyelőre tovább folytatja a vizsgálatot és remélhető, hogy rövidesen teljes világosság derül erre a tragikus bűnügyre és kiderül a zsidó vádlottak ártatlansága.

Éhtifusz

a varsói zsidóság között

Varsó. — A lengyelországi zsidóság gazdasági felmorzsolódásának és katasztrofális mértékű elszegényedésének a napokban Varsó zsidó negyedében újabb tragikus szimpotómia jelentkezett. Éhtifusz ültött ki a zsidó szegények között, akik krónikusan éheznek, és fél hidegségben alig van testükön ruha és rettentően egészségi körülmények között laknak. Néhány nap alatt 20 éhtifusz eset fordult elő a zsidó lakosság között. Lengyelországban a háború óta nem fordult elő éhtifuszos megbetegedés.

Örök téma...

Van-e Satumaren béke, vagy nincs?...

A „Népünk” állandóan azon igyekezett, az évek óta dúló harcok folyamán, hogy igyekezzék a végleges béke érdekében mindent elkövetni, hogy a tengeri klyóvá nőtt „satumarei ügy” végre nyugvópontra jusson. Legutóbbi híradásunk nyomán magunk is úgy éreztük, hogy a rabbitszék betöltése után, béke és nyugalom fog beköszörni Erdély egyik legnagyobb hitközségének kereteibe. Azt hittük, hogy a sok energia-pocszolás, milliók elköltése után: részben a „győzelem” révén, másrészt a beletörődés folytán, nem lesz többé „örök téma” a satumarei hitközség ügye.

Sajnos nem így van, mert a napokban a satumarei hitközség legprominensebb vezetőitől hosszabb nyilatkozatot kaptunk, azoktól, akik a hitközség legális vezetőinek arják magukat. Többek között ez a nyilatkozat következésképpen mondja:

„Készségbeszéd és gyász ül meg a satumarei hitközségi tagok nagyrészt. A hitközségi tagok nagyrésze nem hajlandó elhinni, hogy a carei főrabbi valóban elfoglalta a satumarei szallumot. Azt mondják ezek a hívek, hogyha Teitelbaum főrabbi jönni akart, ezt meglehetne volna akkor is, amikor legális vezetősége volt a hitközségnek. Hiszen akkor is hívták, de nem astart jönni. Miért kell most cseget fenni a hívásnak, amikor egy illegális alapon létrejött vezetőség hívta meg? A másik felmerült kérdés: ha a főrabbi lemondott, miért nem tárgyalhat előbb le ezt a lemondást? Sokan úgy vélik, hogy a lemondás befejezett lény volt és a mostani machináció, csak egyes érdekcsoportoknak üzemel.”

Majd így folytatja a nyilatkozat írója: „Világosan jellemzi a hitközségi tagok hangulatát, hogy a két héttel ezelőtt elrendelt hívólt nagyon sokan megfertőzték. A templomokban a régi vezetőség funkcionáriusait feltejtésienek szolgálatot az imádkozók idején, mert az újonnan kinevezettek a közvélemény nem fogadta el. Az új rezsim vezetőivel nem mernek a templomba jönni, mert érzik a minden oldalról feléjük irányuló ellenszenvet.”

Személynyvesztés az, ha azt mondják, hogy nálunk minden csendes. De a közönség elke seredése másképp is érthető. Mert amit a mai „vezetőség” magára vállalt, az messiástul meg a közönség teherbíró képességének határán. Így e példa erre: havi 25.000 lei fix fizetést szavaztak meg az új főrabbinak. A

Nagy pészachi akcióit készíti elő a libovicsi rabbi az orosz zsidóság felszegélyezésére.

Varsóban az elmúlt héten a libovicsi rabbi előnklete alatt nagyszabású konferenciát tartottak az orosz zsidóság pészachi felszegélyezése ügyében. Az impulzust ezen akcióra első sorban a londoni segélybizottság adta meg, amely vezértilkáróval képviseltette a konferenciát magát és közölte a londoni bizottság határozatát, mely szerint az angol segélybizottság anélkül, hogy korlátozná az összeget, hajlandó a lengyel zsidóság által felhozott teljes összegnek 50%-val a gyűléshez hozzájárulni.

A konferencián a zsidóság számottevő vezetői jelentek meg. A libovicsi rabbi sírától fölött hangon szólta az oroszországi zsidók szomorú helyzetét, akik a proletárlömegektől távol állva, a legszükségesebbet sem kapják meg az elszórt helyeken és így a szó-szoros értelemben éheznek. Saját tapasztalatai alapján szólta meg orosz zsidó testvérei nélkülözéséről. A referátum kétségbeesett adatai mely hatást gyakoroltak a jelenlévőkre.

A varsói hitközség elnöke azonnal késznek nyilatkozott az akció támogatására és 6000 zlotival járult hozzá hitközsége nevében a segélyalaphoz. A konferencia elhalasztotta, hogy a segélybizottság munkáját állandósítani fogja.

hat alrabbi mellé 2 újat neveztek ki. Az egyik az új főrabbi veje. Havi fix fizetése 10.000 lei. A főrabbi részére vásárlandó új ház megvételére 1 millió lei szavaztak meg.

Miből? Kérdi a város zsidó közönsége. Milliókkal megterhelni az amúgy is ezernyi bajjal küzdő és a terhek alatt roskadozó zsidó közönséget. Hogyan gondolja ezt a mai vezetőség? Határtalan kétségbeesés uralkodik a hitközségi tagok között. A közönség nagyrésze meg van győződve arról, hogy ez nem lehet végleges állapot és módot kell találni arra, hogy ennyi huzavona után végre valóban csend és nyugalom legyen ebben a városban. Különben a hitközség összetelése etherüthetetlen.”

Eddig szól a nyilatkozat. Mi csak regisztráljuk, mert tudjuk, hogy e komoly helyről jövő aggodalom sem elapítlan és ha ezerszer is leírunk mint lény, hogy Satumaren, minden csendes: ha az igazság nem az, akkor hibába minden. Nics nyugalom és ki tudja — ezek után — mikor lesz?

Lelkesen ünnepelték Glasner Akiba cluji főrabbit

Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk arról, hogy Glasner Akiba cluji főrabbi ellen letolytatott bírósági eljárás, egy állítólagos vesztégetési ügyben. Felmentéssel végződött. Lapunk cluji tudósítója ezzel kapcsolatban arról értesít bennünket, hogy abból az alkalomból, hogy egy falmai traktátust kitartott a főrabbi, szijumot rendeztek és lelkes ünneplésben részesítették a clujak kedvelt és nagynevű atyja örökének selym méltóan reprezentáló főrabbijukat. Első szónok Rosenzweig Emánuel volt, majd a főrabbi mondott egy milyen megható beszédet arról, hogy az évek óta folyó harc, mennyire igénybevette lelkierőjét és most a megpróbáltatások után, újult erővel fog dolgozni a zsidóság nagy ügyéért. A ter Sámuel volt hitközségi elnök üdvözölte ezután a főrabbit lelkes szavakkal, majd Biró Andor a jelenlegi hitközségi elnök emelkedett szólásra. Boldog örömeink ad kifejezést, hogy a főrabbi megszabadult a nyomzó pereskedéstől, amely destrúálni igyekezett a főrabbi és szallumának méltóságát. De a független román bíróság ismét bebizonyította, hogy hivatalos magaslátán áll. Nem hagyta befolyásoltni magát, csak a tiszta igazságot tartotta szem előtt és ennek jegyében győzött az igazság is. Biró elnöknek elokvezéssel elmondott beszédét kitörő lelkesedéssel tapsolták meg. Utána beszélt még Fisch Eszajás, a klujai szónok, majd Bloxheimer és Hochmann Jakab elnökök. A hitközség békéje érdekében végül a kiváló Boskovits József tartott lelkes pohárköszöntőt.

— Az erdélyi központi irodák intervenciójára kedvező elintézését nyert a hitközségek portómentessége. Bucurestiből jelentik: A Postai Vezérgazdaság, mint ismeretes, még január hóban megvonta a zsidó hitközségek és rabbitszék portómentességét. Az erdélyi központi irodák képviselői már helek óta járták a kultuszminisztériumot, hogy a valészintűleg tévedésen, avagy rosszindulatlan alapuló rendelkezést visszavonassák. Mint most értesülünk az Orh Központi Iroda elnökének, Wézel Albert főrabbinak és az izr. hitközségek képviselőinek sikerült elérniük a szerelmes intézkedés visszavonását. Így tehát a hitközségek, és a rabbiak továbbra is élvezni fogja a portómentesség kedvezményét.

— Lettország — a zsidók és németek ellen. Riga. — A rigai egyetemi diákság központi tanácsa határozatot hozott, mely szerint a zsidókkal és németekkel a jövőben nem működnek együtt és megtagadják velük minden közösséget. Az egyetemi bizottságban ezután csak letek és oroszok vehetnek részt.

HETI GLOSSZÁK

Mikor van szombat?

Engedje meg az olvasó, hogy egy szerkesztőségi titkot áruljunk el. Hosszas vita volt a szerkesztőségben arról, hogy az alant megírandó kis „eset” a humor rovathoz kerüljön-e, vagy pedig itt írjuk meg. Azt kérdezhetnék ezek után, hogy talán egy tradicionális alapon álló újság „humor”-t kovácsol a szombatból. Oh, dehogya! Az Eg őrizzen meg ettől bennünket. Csak egy Solem Aléchem tollára való humorosk adódott elő Oradea, szép és lelkes városában.

Íme az eset: Hosszu évek óta az oradeai rabbinátus kiad egy ugynevezett „szombat-cédulát” amelyen pontosan megírják, hogy mikor kell a szombatot tartani, mikor kezdődik a gyertyagyújtás, mikor az isztiszlelet és melyik órában és percben végződik a szombat. Minden a legnagyobb rendben volt és amellet két szegény zsidónak „existenciát” is nyújtott, mert hához vilték és kaptak ezektől mindenkiért egy kis összeget. A régi gétóbeli „Schulkloppen”-nek volt modern változata. De egy szép napon fejébe vette az Ifjú Aguda, hogy ebből propaganda eszközt csinál és maga adja ki ezt a cédulát. Meg is jelent az első szám és mert mégis furcsa, hogy pártpropaganda eszközt találtak ebben is, az Ifjú agudisták „lelkes” csoportja, a mizrachisták is gondolták egyet és ha már úgy látták, hogy a rabbinátus kiadja kezéből a „monopol” jogot, akkor nekik is szabad egy hasonló cédulát kinyomtatni. Elmentek a rabbinátushoz és megkérdezték, hogy van-e ellene kifogása.

Nincs. — hangzott a válasz és megmondották azt is, hogy kitől kaphatják meg a pontos időt, amikor a szombat „beáll” és amikor „kimegy”. Most jön a dolog csattanója. Amikor az agudisták ezt megtudták, úgy intézték a dolgot, hogy hamis időt kapjanak az „ellenfelek”. Két vagy három perc volt a differencia, de ez elég volt ahhoz, hogy a napisajtóban hírdelményi adjanek közre, hogy a mizrachisták által kiadott cédula — nem köser. Az idő nem pontos rajta. Tehát készakarva úgy intézték, hogy „kompromittálják” az Ifjú mizrachit, nem történvén ezzel, hogy ezáltal zsidó békek helytelenül lesznek informálva a szombatról. A „párt”-érdeket előbbre helyezték az igazságnál. Mi következik ezután? Harc lesz ebből is, párharc, hogy kinek, mikor kezdődjen a szombat? Más szombatja lesz az Agudának és más a Mizrachinak. És ezek után mondják még, hogy mi zsidók összetart-

tunk. Amikor még abban sem tudunk meg egyezni, hogy mikor kezdődjen a szombat? Hát nem humoros? Ugy lehet ezen nevelni, hogy a könyvek kicsordulnak az ember szeméből...

A sirban sincs zsidóknak nyugvásuk Hiller-országban

A „Pariser Tageblatt” breszlau-i tudósítás nyomán írja a következőket: A múlt év májusában megölték az internálótáborban dr. Ecksteint, a szocialista párt vezetőjét. A Femejlykosok, Heines mostani rendőrfőnök vezetésével oly vandál módon végeztek vele, hogy az még a berzelmek országában is példátlan. A vele együtt elfogottak beszélik, hogy dr. Ecksteinnak egyetlenként törték össze bordáit és kimondhatatlan kínok között kínozták halálra. Felmentélt Clara Ziels Ecksteint is vandál módon ölték meg, aki szintén exponált szocialista vezetője volt a pártnak. És most jön a hír arról, hogy a sirban sem hagyják őket nyugodni. A napokban nemzetiszocialisták kimentek sirhatjukhoz és a legkegyetlenebb módon meggyalázták sirjukat. Nem elég, hogy halálra kínozták őket, ez nem elégítette ki besztállításukat, most még a sirban sem hagyják őket nyugodni. Vigyázat zsidók! Látogassatok a lipsei nemzetközi mintavásárt. Bizonyára „praktikus” D. R. P. sírásó és földülő eszközök találhatók. Szabadalmazott német gyártmány. Made in Germany.

Heimlich — a német szótár szerint: Alattomos

Miért kellett ezt nekünk megírni? Mert egy ilyen nevű ur írt nyílt levelet lapunk fő-szerkesztőjéhez a „Szabadság”-ba. Ez az Alattomos Izidor (S. Silvanie) nevű oroszjalaz beállításban kereltén tagadása vesszük. Mi soha nem itunk rabbi ellen. Annál kevésbé tesszük ezt mi meg, mert úgy láttuk, hogy a rabbi elleni hangulatot soha mások, mint — rabbi Alattomos Izidor ur valószínűleg a „munkási” híve. Menjen el Alattomos ur Munkácsra és ha eddig nem tudná, kérdezze meg, hogy példának okáért milyen harcot folytatott a „belzi” ellen az ő rebjeje. Vajjon mit szól chez az a hívó, aki például a „belzi” re esküszik. A tekintélyrombolás, amit a csodarabbik (mert lényegében rólok van szó) ellen elkövettek, azt — csak rabbi követelt el mindenkor. Természetesen egy világi embernek, vagy egy

újságnak semmi köze ezekhez a dolgokhoz — mondja Alattomos ur. Azt elhisszük, hogy az „üzletek” nagyon ártnak ezek a cikkek. De mi köze egy újságnak az üzlethez? A hívők seragéhez, akik szétlávva bámulnak az ő rebjeikre, az övékére, a szomszéd házában már nem tekintenek oly „csodálattal”, mert más rabbira esküsznek. Kérdezzen csak meg egy wischnait, mit tart a munkácsiról, egy kroleit, egy belzitről és rájön arra, hogy mégis Elmstein a legnagyobb tudós, aki azt mondta, hogy minden levagy. Még a csodarabbi népszerűsége is.

Lapunknak elég az a tudat, hogy a komoly rabbi mindenkor elismerik komoly céltudatos munkáikat. Soha nem sértettünk egyetlen sem, mert ezt mi is bűnnek tartjuk. De az „üzletek”, a veszekedők a mindenbe bele-szólók ellen harcolunk, mert ez nem a valláshoz tartozik, hanem a húsághoz, vagy a businesshez. Vágtul: ami a nyíltvelelő ur egyszer felkeres bennünket közölni fogjuk vele informálórunk nevéit, aki oly megbízható, hogy talán jobban tudja, mint a cikkirő ur maga. Végredményben: Alattomos ur és a többi alattomosok, hozzánk írjanak ilyen belső zsidó ügyekben, s ne menjenek nem zsidó lapokhoz, mert a nem zsidó olvasót igazán nem érdekli, hogy milyen csodás rabbi — az a muldumod-énkicsoda. A „heimlich” elvet szemben, mi „offen” elvet vallunk. Ez bizony, valami újdonság, ami alattomosoknak nem tetszik. Érthető is.

Mindennek a faj az oka!

A fajkérdés már sok fejtörést okozott a német nemzetiszocialistáknak, ha ez nem is akarják nyilván bevallani. A német fajnémet képviselői ugyanis azt állítják, hogy a zsidók nemcsak egyszerűen egy fejt, hanem egy alacsonyrendű fajt képviselnek. Minthogy azonban Németországban a kereszténység az államvallás, melynek köztszertien zsidó az eredete, azon fáradoznak a horogkeresztes fejteoretikusok, hogy a keresztény vallás megteremtőjének eredetét elhomályosítsák, sőt meghamisítsák. Egy zsidó, mint a keresztény alapítója, amely a Hermetik Birodalomban is uralkodó vallás, nem éppen kívánatos gondolat a horogkeresztesek számára. A római pápa is észrevelte a nációk ilyirányú kísérletezését és az „Osservatore Romano” hivatalos lapjának hasábjain hangot is ad rosszállásának. A pápa hivatalos organuma többek között így ír: „Vannak Németországban keresztények

A halott menyasszony

A Bál-Sém csodavilágából

Messzi utra indult a Bál-Sém, ilokzaló-

sen, fantáziájának sem szólt róla, hogy merre készült. Éjszaka egy hegyi korcsmában szállt meg, amelynek gazdája azonban nem sejtette, ki ez a mélynéző, halkszavu vendég, ahire olyan áhítatos tisztelettel néz fel kísérlete. De híváncsi volt, mint minden vendég és addig nem nyugodott, amíg jó szóval ki nem vette Bál-Sémből, hogy a jövő szombat előtt egy gazdag berlini zsidó házában lakodalmot lesz a vendég eskett össze a fiatal párt.

A vendégles megrádvá nézett vendégére. — Uram — szól, — Bocsásas meg, de azt hiszem, tréfiát üzöl velem... Hiszen Berlin ide több, mint száz mérföld és ma már szerda van... Nem morderom, ha váltott lo vakkal hajlasz, pihenő nélkül, tán a most jövő péntekhez egy hét múlva ott lehetsz... De így, két napra! Ez lehetetlen!

— Ne törődj vele jó, ember, — felelte mosolygva Bál-Sém. — Ismerem a lovamat, pompás, fürgé állatok s már nem egyszer megmutatták, milyen sebesen viszik a szekereimet.

A korcsmáros hitetlenül csóvált a fejét, de a különböző ismeretlen olyan biztosnak lát-szott a maga dolgában, hogy kezdett mégis hitelt adni szavainak. Eszébe jutott, hogy neki is volna dolga Berlinben: megkéri a vendéget, hogy vigye el magával. Bál-Sém jó szívet ráállott, de azért nem siettetle a kísérelt. Imádkoztak, vacsoréztek, éjjelig tanultak

s mikor egész sóit leit, Bál-Sém kiadta a parancsot az embereinek, hogy fogjanak be. Ezután felültek a szekérre, a kocsi megcsere-dítette ostorát s azonnal elváltattak.

A korcsmáros borzongó félelmekkel ült a kocsin. Érezte, hogy a szekér sülvítve rohan az éjszakában, de nem hallott semmit, sem ember, sem állat hangját. Nagy, mélyszécs csönd ült a Kárpátokon, a csillagok is alig szípközöltek odafenn, az emberek hallgat-tak... A korcsmáros úgy érezte, mintha néha-néha a szekér a mélybe lendülne, meredek völgybe gurulva alá hanyatholnék, másszor meg, mintha lágyan, rezenés nélkül uszna fönt, a levegőben, az éjszaka páras ködében... Egy falun, egy városban sem haj-tottak keresztül... Amíg végre lassan lassan oszlani kezdett az éjszaka sötéteje és a kocsi most már csaltogva robogott végig az ország-uton, itt-ott egy kakas kukurkóto, kutyá uga-tott, világosság gyult ki a kis házakban s mi-kor a nap kibontakozott a hajnali felhők kö-zül, egy nagy város tornyai, házat csillogtak meg előttük: Berlin előtt voltak.

A kárpáti falu egygyű korcsmárosa nem tudta, hová legyen elméködésében. Százszor is nekifogott, megkérdezte az ideget, miféle csodával termelt itt egy rövid éjszaka alatt, de Bál-Sém mindannyiszor mosolygva, egy kicsit gunyosan nézett rá, úgy, hogy elment a kedve a kérdézőkördéstől. Berlinben voltak, annyi bizonyos, de hogy kerültek ide, ezt emberfia nem tudta megmondani.

Bál-Sém itt is, a klujai városrészben szállt meg. A korcsmárosnak azonban nem volt

nyugta, szaladt a városba, hogy dolgoit elin-tézte s nagyon csodálkozott azon, hogy Bál-Sém, aki egy nagy esküvőre utazott ide, csendesen lepihant. Ahogy a városba ért, látta, milyen izgatottan sugnak össze az emberek, nagy csoportokba verődnek és részvényesen csóválták a fejüket, hogy micsoda szörnyűsége csapás, ki hitte volna... A korcsmáros nem állhatta meg, hogy meg ne kérdezze tőlük, mi történt, amire aztán elmesélték neki a rejtélyes tragédiát.

Itt, Berlinben, egy gazdag zsidó kereskedő házában lakodalmora készültek, de a menyasszony, aki még éjjelleg boldogan kész-szülődött az esküvőre s utána békességben lefeküdt, reggelre meghalt. Pedig fiatal, erős, egészséges teremts volt... Az orvosok próbálták feléleszteni, de mindhiába.

A korcsmáros lélekszakadva futott a kereskedő házába. Az orvosok éppen akkor bu-csuztak a kétségbeesett apától, azt mondták neki, itt már nincs segítség... A vőlegény hamuszürke arccal, kezét törölve, mint a holdörös járta az emberek közt. Vizsgálatai próbálták, de nem hallotta. A gúszs, a kéls-ségbeszéd ült minden vonásán.

— Uram, — szól most az apának a korcsmáros — hallgass rám... Én az éjszaka meg a Kárpátokban voltam, ottthon a kiscorcs-mában... Egy ismeretlen, különös ember, akít sohasem láttam, nevét sem hallottam, hová ide magával... Csodátevő ereje le-het, másként hogy lehelnék itt?... Talán ő segíteni tud.

Az apa megfogta a korcsmáros kezét, el

RÖVID HIREK

TARUTINO. Egy gyűlés alkalmával rajteltetés-szerűen elfogtak 25 német nőt és számos kompromittáló iratot kobozták el.

LONDON. György angol király, Lord Readinget, az ismert zsidó Isaac Rufust kinevezte „az öt kikötő lordjává”. Eddig ez a legnagyobb kitüntetés mely egy zsidó ér Angliában. — A „Manchester Guardian” jelentése szerint, miközben munka és elhelyezkedési lehetőségek lennének, úgy Németországból nem 70-80.000 kivándorlás történne, hanem 1.000.000 zsidó és nemzsidó hegyná el rövidesen az országot.

LUBLIN. A palesztinai munkások gyűlésén a revizionistákkal összefüggésben történt. Néhány revizionista megsebesült. Hasonlóképpen Hieltában is konfliktus támadt a revizionisták és a gyűlésező Hasomer Hacairisták között. A rendőrség mindkét helyen letartóztatta a revizionisták vezetőit.

BERLIN. A „Völkische Beobachter” amint ma szándék, hogy a kikeresztelkedett zsidók enyhébb körülményben részesüljenek, mint azok, akik hűbérek maradnak a hitükhez. Ha ez így tart tovább — írja a hívtelen német sajtó — akkor a keresztény egyházak számára kell egy újabb zsidó kikeresztelkedési rohammal. — A propáganda miniszter felhívást intézett a világ összes antiszemita szervezeteihez, melyben egy nemzetközi egységként alkáltsák a hitű békeket. Ez az egységben részvennek Románia, a Vasvárd, Lengyelországban a Rozwó, Görögországban az E. E. G., Magyarországban az Ebrédek és Finnországban a Lepor, valamint a svéd és litvániai népek. — A zsidóknak és nem árjaknak megtiltották, hogy fogadjanak a gáz ellen védőkezők szövegének. A vakokat gyémántok infúziójából kizárják a zsidókat. — A porosz kormány rendelete szerint az ügyvezetőket, akik az állítást nem tudnak és szoktak nem ismételté soha, zsidóknak minősítik. Kivételt képeznek azok, akik iratokkal igazolják eredetüket.

HERINOSDORF. Ebben az ében a hering-dorfi fűrészhely is zsidómentes lesz. A fűrészgépezettség határozata értelmében ugyanis a zsidó vendégeket a jövőben nem fogadják.

ATHÉN. A görög képviselőházban Apostolon képviselő egy vita során a zsidókat idegeneknek nevezte. Ezt a megjegyzést Tsalomsis miniszterelnök azonnal visszavonta és kijelentette a zsidók békés és loyális gyermekeket, akik az állítást nem tudnak és szoktak nem ismételté soha, zsidóknak minősítik. Kivételt képeznek azok, akik iratokkal igazolják eredetüket.

BOTOSANI. Az Elnöcsü filmstúdió egy idő óta német filmek játszik és emiatt a zsidók nem látogathatják a mozit. A mozi tulajdonosa egy Isaac Kirshbaum nevű hiteltelenbernek tulajdonították a boltoktól és ezért megtagadta őt az uccán és súlyosan büntetették. Kirshbaum barátai erre elhatározták, hogy elégedett fognak venni és ők is el fogják venni a mozi tulajdonosát.

NÜRNBERG. A híradó Julius Streicher a „Stürmer”-ben kitagadta, hogy a zsidóknak megengedik, hogy résztvegyenek a lipseai miniszterkonferencián és egyben követeli, hogy szervezzék egy erős gazdasági blokkot a zsidók ellen, míg az utolsó zsidó is el fog látni a német gazdasági életből.

SUBOTICA. A közelmúltban alakult meg a B'nei Brith páholy. Ez eddig az ötödik ilyen páholy Jugoszláviában.

DANZIG. Egy zsidó kereskedőt hat hónapi fogságra ítélt a német bíróság, mert egy lengyel újságot olvasott.

VILNA. A Erzmorger című revizionista lap a rossz gazdasági viszonyok miatt bezárultát megjelentését.

VARSÓ. A lengyel professoroknak egy delegációja kérte a kormányt, hogy szervezzék meg egy palesztinai kirándulást 150 lengyel tanár részére, kik tanulmányútra mennének ki. — A lengyel zsidóság nevében egy kérvényt nyújtottak be a lengyel külügy miniszterhez, melyben kérik, hogy a palesztinai kirándulást és a követség teljes személyzetét cseréljék ki zsidó vallású tisztviselőkkel. — A Barczala című német film premijerén az egyik versől moziban a zsidó követség heves tüntetést rendezett a film ellen és követelte, hogy azt azonnal vegyék le a műsorról. A lengyel követség szintén résztvevő a tüntetésben. — Egy város, amely palesztinai kirándulót vár a határon, bombát dobalt és néhány revorverlövést adott le, azonban senkit sem sebesítettek meg. A vizsgálat megindult. — Salom Ach műveit lefordították esperantó nyelvre. — Egy menekült német zsidó beverte a német követség ablakát és néhány revorverlövést is adott le, mire letartóztatták. — Lendzejewicz miniszterelnök és Zorizyev kereskedelmi miniszter részt fognak venni a lelvitvi Lewante Messe megnyitásban.

JERUZSÁLEM. A francia kereskedelmi miniszterium közlése szerint a tavaszi levitvi Levante Messe-n Franciaország is képviseltetni fogja magát és szintén felállít egy pavillont. — A Jugoszláv kormány 100.000 dinárt szavazott meg a Jugoszláv-palesztinai gazdasági bizottság számára a levitvi Levante Messén építendő jogoszláv pavillont céljaira. Jugoszlávia ezáltal először vesz részt Kelet minisvárára kiállításán.

— Roosevelt elnök vendégül látta Einstein a Fehér Házban. Roosevelt elnök kihelgatáson fogadta Albert Einstein professzort és feleségét. Az Egyesült Államok elnöke behalóan informáltatta magát Einstein kutatásai teről, majd megmutatta a professzornak képmetszetét és műtárgyakból álló gyűjteményét. Roosevelt végül meghívta Einstein és feleségét, hogy legyenek vendégei a Fehér Házban. Einstein és felesége a meghívást elfogadta. A Németországból küzött zsidó tudós kiállítására az Egyesült Államok elnöke részéről egész Amerikában mély hatást váltott ki s különösen diplomáciai körökben tulajdonítanak ennek nagy jelentőséget.

— A pápa tilalmat adott ki a fajtantiszemita irodalom ellen. Az osztrák levitri iroda értesülése szerint a vatikán felhívta a németországi katolikus egyház-kezségeket, hogy az összes katolikus közönyvűkről és a katolikus családok házikönyvtáraiból távolítsák el Theodor Fritsch „Handbuch zur Judenfrage” című antiszemita könyvét.

— A bécsi zsidó hitközség költésgetése. Bécs. — A hitközség költségvetését, amely 6.521.670 schilling bevételt és 6.575.210 schilling kiadást irányzott elő, 2 teljes napig tárgyalták a plenáris ülés. A közgyűlés során kihívták, hogy a hitközség jelenlegi elnöke vezetésének nemcsak a hitközség számára sikerült, hanem jelentős eredményeket ért a zsidó ifjúság nevelése, valamint a jóléti intézmények fejlesztése terén is. Ez a teljesítmény különösen akkor figyelemreméltó, ha tekintetbe vesszük a bécsi zsidóság állandó elszegényedését és a gazdasági krízis jelenlegi kimélyülését. A vita során az ellenzék is elismerte a vezetőség irányítási érdemeit. Dr. Jakob Ehrlich, a cionista klub szónoka köszönetét fejezte ki dr. S. Löwenherz hitközségi elnöknek, akiket a költségvetés összeállításában a legjobbak érdemelnek. A közgyűlés csatlakozott dr. Jakob Ehrlich köszönő nyilatkozatához, amelyet jegyzőkönyvébe foglaltak.

— A rabbivizsgák utolsó terminusa. Bucuresti. Február 20-án veszi kezdetét a valóság és közoktatásiügyi miniszterium kultusz igazgatóságánál a rabbijelöltek és az 1922 óta működő rabbik vizsgáztatása, akik többszöri felszólítás ellenében ebbéli kötelezettségüknek nem tettek eleget. A miniszterium nyomtatékosan felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy ez az utolsó vizsga, amelyen a 4 középiskolával nem rendelkező jelöltek is résztvehetnek. Felhívjuk tehát azok figyelmét, akik készületeknek miatt, a febr. 20-án megfartendő vizsgákra való jelentkezésüket el akarják használni, hogy lehetőleg vegyenek ezen részt, mert ha el is buknak, nem veszik el jogaikot és engedélyt nyerhetnek egy későbbi vizsga-terminusra, még ha nincs is meg a 4 középiskolai végzettségük.

— Hatvankét lengyel-zsidó diákok kizárták a laibachi egyetemről. Belgrádból jelentik: Hatvankét lengyelországi zsidó diákok, akik hazájukban a burkolt numerus-klausuzs folytán nem tudtak bejutni az egyetemekre és külföldi főiskolákba iratkoztak be, kizárták a lubljani (Laibach) egyetemről. A rektor azzal indokolta kizárásukat, hogy az egyetem túl van zsúfolva. A kizárás azonban nem ment ilyen simán. Amikor 37 kommunista diákok letartóztatták és kiderült, hogy közülük 8 lengyelországi zsidó, a rendőrség összefogdosza mind a 62 lengyel zsidó diákok, 54-et rögtön szabadlábra is helyeztek, az egyetem azonban felszólította őket, hogy a lehető legrövidebb idő alatt hagyják el Lubljánát, illetve Jugoszláviát. A jogoszláv zsidó hitközségek szövetsége dr. Laboslav Sik (Zágráb) vezetésével interventált dr. Marusic irrományi igazgatónál a kiutasítási végzés visszavonása érdekében. Dr. Marusic koncedálta a zsidó delegáció álláspontját, hogy a kiutasított diákok nagy többsége cionista, ami öszeférhetetlen a kommunizmussal, a rendőrfőnök azonban káros elemeket lát a levelekben és kiltari a kiutasítás mellett.

ZSIDÓ HUMOR ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

A raseköl és a zsidó csavargó

Egy csavargó zsidó koldus szörnyen szidta a raseköl, mivel keveset utalt ki számára a jótékony kasszából.

Abban az időben a rasekölöknek joguk volt itélkezésre s a raseköl huszonöt botra itélte a szikozódó ajrachat.

A megcsapálás előtt a csavargó így szólt a rasekölhöz:

— Látom, nem marad más hátra a számomra, minthogy leggyűlöttebb és legérzékenyebb testrészemem elviscsem a huszonöt botot. Am feljelszéd kérlek uram, egyetlen kérésemet a büntetésem elszívására előt, hiszen a büntetés mindenütt teljesítik az ilyen végső óhajait. Már pedig a felkém bőve függ ez óhajja a valóraélésüdtől.

Környezetének szószólása rábirta a raseköl, hogy a kérését teljesítse s ekkor a csavargó azt mondta:

— Tehát arra kérlek raseköl uram, hogy a megcsapásom után, ami a hajnali órákban történték, jőj el hozzám kora reggel az itélet színhelyére és csokoldj meg éhgyomorral: megvesztésből, ártva festemet.

A raseköl mérgesen válaszolt: „Az ördög vesszszőzön, az ördög csokoljam meg téged.” Így menekült a büntetésüdtől az ajrach.

A három litvák

Három zsidó litvák koldus kolduló utra indult Podoliába. Eljutottak egy lengyel hitközségbe, ahol az emberek olyan gyors és fürge kiejtéssel beszéltek, hogy a három litvák csak nehezen tudta őket megérteni.

Amikor a városka közelébe érkeztek, az egyik litvák, aki azzal dicsekedett, hogy sok idegen nyelvjárást ért, előreküldték, hogy eljeli szállásról és vacsoráról gondoskodják számukra.

Az eljutott a városba és sokat beszélt a maga kemény, lassu és gorombán érdes nyelvében az egyik litvák balbósszal. De mivelhogy ez egy kukkot se értett meg a beszédeüdtől, a litvák végre az újjával a fogaira mutatott, hogy ezzel jelezze azt, hogy enni szeretne. A balbóss azonban azt hitte, hogy a fogai fájnak és egy fognyúz borbély lekészésére utasította. A litvák ott is a fogaira mutatott, amíg végre a borbély, az előbbi balbóss utasítására: két fogát kilötte a helyéből.

Dühösen és szomorúan elfutott a litvák a városból és amikor barsárhoz eljutott, így szólt hozzájuk:

— Oh drága barátaim, én egy éljek: nem tanácsolom nektek, hogy ebbe a városba menjétek, mert amint ott enni kérétek, kilörik ott minden fogatokat. Nekem — amint látátjátok — e két fogamat kihúzták és ha én a nyelvüket nem érlettem volna olyan jól és olyan alaposan, bizonyára egészen fogatlanul tértem volna vissza hozzátok.

A boldog litvák tanácsa mások két litvák is annyira eljlesztette, hogy féltől az éhségtől futottak haza Litvániába.

Jöjjen direkt a Dalesz . . .

Egy gazdag zsidóhoz féllit egy snorer és adományt kér. A mi gazdagunk összesen két lelt akart adni. A snorer szó nélkül sarkon fordult és kifelé indult. A gazdag ur utána szólt:

— „Talán nem elég?” — Mire a koldus a kövekezőképpen szólt:

— „Kevés. Persze hogy kevés. És mivel én csak a dalesz megbízottja vagyok, csak egyet küldhetek ezek után magával:

— „Jöjjen ezután a Dalesz direkt magához . . .”

Göebels és a zsidó

Göebels autóval megy Berlinben az uccán. Egy zsidó meglátta és kulapot emelt neki. Mire Göebels megállítja az autót és odahívja a zsidót:

„Csakhogy már tanultatok zsidók. Azért köszönök nekem, mert félték tőlem?”

„Dehogyan is, — felelt a zsidó — ha egy halottat látnék ill, akkor annak is kalapot emelnék!”

NEPUNK

ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefonul 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő Wassermann Sándor
Felelős szerkesztő Leitner Zoltán

ELŐFIZETÉSEK
Felföldön: Egész evre hitközségeknek és államatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei.
Külföldön: 4-2 Dollár, K. 120-80.
P. 25-15, S. 30-20, Dinar 200-180.

Kik a bünösök?

Rámutattunk az érnek és bizonyítékok lérelhetetlen logikájával mindarra, ami a zsidó ifjúság tragikus helyzetéből adódik. Bártran nem nyíltan felhívtuk a zsidó világ figyelmét arra a nagy bajra, amely abból adódik, hogy ifjúságunk egy része szélsőségesen baloldali felfogást vall és világ-nézetre esküszik. És volt bátorságunk bebizonyítani azt, hogy az ifjúság eme téves lépése és eszmei destruktója szomorú helyzetéből adódik. A mi ifjúságunk nem tud elhelyezkedni, a mi ifjúságunk üllő és kalapács között, hol egyikhez, hol másikhoz atdók — míg felrajzolódik számára, mint új mene-lékl — a sarló és kalapács.

sem tartották mindedig fontosnak, hogy a a vaszleklü gyermekek lelkiéletéhez akkor lérközzenek hozzá, amikor az még jóra rezonálni képes és issza lelke mindazt, amit elébe tárnak. A gyermeki lelkek eme korszakát nem eknázák ki eléggé. Természetesen tehát, hogy amikor önállón gondolkozni tud, oda huz, oda tömörül, ahol céll és irányt mutatnak számukra. Ha téves céll is és hibás irányt, de valami megfogható világnézetet és reményt, a jobb jödbre. S ez-uttal nem arra gondolunk, hogy olyan eszközökkel nem vettek igénybe, amely talán régebben bevált volna. Talán nem fejezzük ki ezzel elég precizen, de megértik olvasóink, amikor azt mondjuk: „Modern” eszközökkel kellett volna az ifjúságot visszatartani a zsidóságuknak. Természetesen, amikor a leg-főbb cél és minden „eszme” legmagasabb joku, az eldeltion kethilt harcok, ahol az a legfontosabb, kik kirtü tudják a legkompromittáltabbat mondani, ott az ifjúság undorral fordul el eme kicsinyes párt harcoktól. Amikor a rabbik harcoknak staltumokért, hitközségi vezetőknek a „koeudert” marják egymás személ, akkor természetes, hogy a zsidó

ifjúság nem találhat ideált magának e szomorú élet nyújtotta keretek között. Azon még két évtized óta sehohsem veszedtek Erdélyben, de másutt sem, hogy a zsidó adófizetők pénzéből földműves iskolát létesítsenek, vagy iparskólát. Még soha arra vonatkozólag nem harcoltak rabbik, hogy az állástalan zsidó ifjúságot kenyérhez juttassák. Ha kell hatalmi szóval azoknál, akiknek ez még móljukban van. Mert függő helyzetben voltak és mert a kicsinyesség, a szűk látókör áll halotti tort, eme jobb sorsra érdemes ifjúság fölött.

Hát lehet-e csodálni, ha eme bünös nemtörődöm-ég láttára, a célja beszélte ifjúságot elbeszítjük. Ha elhoaják őseik életformáit, ha létesítmek karjaiba vetik magukat? Hát hol vannak azok, akiknek hiatásuk, feladatuk, küldetésük lett volna, hogy irányt mutassanak, életleheletiséget biztosítsanak a zsidó ifjúságuknak?

Hitközségi veszedések, apró forszalkodások és utúk ezredraun kicsinyességben porlad el minden zsidó energia és ezzel pusztul és vész el minden nép legnagyobb kincsese, az ifju d. A mi zsidó ifjúságunk, vajjon ki vállalja majd a Sors és jödb itélő-széke előtt ezért a súlyos büntért a nagy és szomorú felülösséget?

250.000 zsidó bizonytalan sorsa Ausztriában

A szociáldemokrata munkásság Ausztriában és legfőképpen Bécsben harcolt kezei. Barrikádokat emelt, napokig ágyu, géppégver és puskatűvel volt hangos Ausztria. A szocialisták, akik a világháború befejezése óta domináltak a kis megnyírt országban, sok szépet alkottak, munkásjóléti intézményeket, munkásvédelmi törvényeket és amíg a keresztényszocialista provinc a régi metódusok szerint élt, a nagy világváros példái mutatól a szociális gondoskodásban. Az ausztriai 250 000 főnyi zsidóságot nem kényesztelte el a szocialista rezsim. Sok kellemlenséget is okozott a zsidó tömegnek és a párt belső strukturájában sem volt filozofia. De megértő volt és ellensúlyozta azt a nyomást, melyet a katolikus parasztság és kispalcárság éreztek a vörössel és azok intellektuáljeivel. Hitler uralomrajutásával az Anschluss gondolata mindjobban teri hódít. Dollfus kancellár minden lehető elkövet, hogy ezt a tragikus lépést megakadályozza. Természetesen közben barátokra van szüksége. És ezeket alig találja meg benn az országban. Starhemberg herceg olesz módra faszizmust akar, „rendi államot,” hogy nagybírókail megvédjé. A Heimvehr neki áll szolgálatára. Egyik olda-

lon tehát a szocialisták, másik oldalon a Heimwehr, a harmadik a náciizmus és végül a hivatalos kormányzat fegyverese ereje. Ezek négyen nézik meg farkasszemet és az idő alatt 250.000 zsidó lélek leteht, akik lételekkel-visszafojtva lesik és várják, hogy kiknek javára döl el a nagy harc, amely végeredményben az ő sorsuk fölött fog dönteni. Alármerre is döl el a harc, a zsidók, az osztrák zsidók — sajnos — a rövidebbet húzzák. Starhemberg herceg is antiszemita. Dollfus is, a hitleristák természetesen és a szocdemek — nem jöhetnek uralomra.

250.000 zsidó testvérünk, Európa közepén, ahol nyugodt életben, kulturában és megbecsülésben volt évszázadok óta részük a Habsburgok alatt, most remeknek álló, hogy mit hoz a holnap, amely tell van bizonytalan-sággal és nehé napokkal. Csak legalább az Anschluss ne következék be — se hajfák fogal a bécsi zsidók — mert akkor a 600 000 németországi zsidók szenvedéséhez csatlakozna újabb néhány százezer. Reméljük, hogy ez a tragédia nem fog bekövetkezni, bár sok jóléti szerint, erre is kilátás lehet. Fájdalmas együttér-ésünk Ausztria tragikus sorsu zsidóságával, akiknek bizonytalan a holnapjuk.

Zsidó világkongresszus előtt

Newyork. A zsidó világkongresszus, amely ez év nyarán lesz megvárta már az egész zsidó világon nagy készülődésre ad alkalmat. Különösen az amerikai zsidóság dolgozik intenzíven a kongresszus érdekében. A Jewish Congress, az amerikai zsidósági szövetség el-

viselése, már számos reprezentatív zsidó szervezetet nyert meg a kongresszuson való részvételre, így az amerikai zsidó munkásszervezet is. Illetékes körök azzal számolnak, hogy egy millió zsidó sava-avatól sikerül megmozgatni a kongresszus választásainak rész-

